

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kuluttajansuojalakeja muutettavaksi. Muutoksilla pantaisiin täytäntöön kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY.

Direktiivin kulutustavaroiden kauppaa koskevien säännösten täytäntöön panemiseksi kuluttajansuojalain 5 lukuun ehdotetaan useita muutoksia, joista suuri osa on luonteeltaan lähinnä teknisiä. Ehdotetun lain mukaan kuuden kuukauden kuluessa tavarantoimituksesta ilmenevän virheen oletettaisiin olleen tavaran luovutettaessa, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarantoimituksen vastainen. Ilmoitus virheestä voitaisiin aina tehdä kahden

kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen. Jos virheen oikaiseminen ei tule kysymykseen tai oikaisua ei suoriteta kohtuullisessa ajassa aiheuttamatta ostajalle kustannuksia tai olennaista haittaa, ostaja saisi vaatia hinnanalennusta tai purkaa kaupan, paitsi jos virhe on vähäinen.

Direktiivin takuita koskevien säännösten täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että kuluttajansuojalain 5 lukuun lisätään uusi takuusta annettavia tietoja koskeva säännös.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002, jolloin direktiivin täytäntöönpano-aika päättyy. Ennen lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovellettaisiin aikaisempaa lakia.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila.....	3
1.1. Lainsäädäntö.....	3
Kuluttajankauppa.....	3
Kuluttajapalvelussopimukset	4
1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö	4
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY	4
Lainsäädäntö muissa pohjoismaissa	6
1.3. Nykytilan arviointi	7
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	7
2.1. Yleistä	7
2.2. Takuut	8
2.3. Rajanveto kaupan ja palvelussopimusten välillä	8
2.4. Eräät määräajat	8
2.5. Kaupan purku.....	8
2.6. Direktiivin valinnanvaraiset säännökset.....	8
2.7. Direktiivin vähimmäistason ylittävä sääntely	9
3. Esityksen vaikutukset.....	9
4. Asian valmistelu	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1. Lakiehdotuksen perustelut	11
Kuluttajansuojalaki	11
5 luku. Kuluttajankauppa.....	11
8 luku. Eräät kuluttajapalvelussopimukset	15
9 luku. Taloelementtien kauppa ja rakennusurakka	15
2. Voimaantulo.....	15
LAKIEHDOTUKSET	16
kuluttajansuojalain muuttamisesta	16
LIITE.....	21
RINNAKKAISTEKSTIT	21
kuluttajansuojalain muuttamisesta	21

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Kuluttajankauppa

Säännösten soveltamisala. Tärkeimmät kuluttajankaupassa esiin tulevia kysymyksiä koskevat säännökset on koottu kuluttajansuojalain (38/1978) 5 lukuun. Luvun säännökset koskevat tavarankaupaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Ne ovat pakottavia siten, että sopimusehto, joka poikkeaa luvun säännöksistä ostajan vahingoksi, on mitätön, jollei laissa toisin säädetä. Luvun säännöksiä ei sovelleta, kun käytetty tavara myydään huutokaupassa.

Kauppalaki (355/1987) koskee kuluttajankauppaa siltä osin kuin kuluttajansuojalaista ei muuta johdu. Kauppalaisa säädetään muun muassa kaupan ja palveluksen välisestä rajanvedosta. Valmistettavan tavarankaupassa pidetään kauppana vain, jollei tilaajan ole toimitettava olennaista osaa tarveaineista. Jos kuluttajan on toimitettava olennainen osa valmistettavan irtaimen esineen tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuluttajansuojalain kuluttajapalvelussopimuksia koskevaa 8 lukua.

Sopimuksenmukaisuus. Tavarankaupassa tulee määrällään, laadultaan, muilta ominaisuuksiltaan ja pakkaukseltaan vastata sitä, mitä voidaan katsoa sovitun. Tavarankaupassa tulee muun muassa soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa on tarkoitettu käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta ja ostajalla on ollut perusteltua aihetta luottaa myyjän asiantuntemukseen ja arviointiin.

Jos tavara ei täytä laissa asetettuja vaatimuksia, siinä on virhe. Ostaja ei kuitenkaan voi virheenä vedota sellaiseen seikkaan, josta hän tiesi kauppaan tehtäessä tai joka johtuu ostajasta tai hänen puoleltaan olevasta syystä.

Myyjä vastaa sellaisista tavarankaupasta annetuista tiedoista, joiden voidaan olettaa vaikuttaneen

kauppaan. Tavarankaupassa on virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja, jotka myyjä on antanut tavarankaupasta tai käytöstä tavarankaupasta markkinoitaessa tai muutoin ennen kaupantekoa.

Samoin tavarankaupassa on virhe, jos joku muu on aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun antanut edellä tarkoitettuja tietoja tavarankaupasta markkinoitaessa. Tavarankaupasta ei kuitenkaan pidetä virheellisenä, jos tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu. Myyjä ei myöskään vastaa virheestä, jos hän ei ollut eikä hänen olisi pitänyt olla selvillä annetuista tiedoista.

Tavarankaupassa on virhe myös silloin, kun sen yhteydessä ei ole annettu ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavarankaupasta asentamista, kokoonpanoa, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten.

Jos tavara on myyty sellaisena kuin se on tai muuta vastaavaa yleistä varaumaa käyttäen, siinä katsotaan ehdosta huolimatta olevan virhe muun muassa silloin, kun tavara on olennaisesti huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioon ottaen on ollut perusteltua aihetta edellyttää.

Kuluttajan oikeudet. Tavarankaupasta virheellisyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Kuluttajankaupassa vaaranvastuu siirtyy yleensä luovutushetkellä. Myyjä vastaa myös piilevästä virheestä eli sellaisesta virheestä, joka tavarankaupassa on ollut luovutuksen ajankohtana, vaikka virhe on käynyt ilmi vasta myöhemmin. Jos tavara huonontuu sen jälkeen, kun tavara on luovutettu ostajalle, tavarankaupassa katsotaan olevan virhe, jos huonontuminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.

Ostajalla on oikeus vaatia, että myyjä korjaa omalla kustannuksellaan virheen tai toimittaa virheettömän tavarankaupassa. Myyjällä ei kuitenkaan ole velvollisuutta ostajan vaatimaan oikaisuun, jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa.

Jos virheen korjaaminen tai virheettömän tavarankaupasta toimittaminen ei tule kysymykseen

tai jos oikaisua ei suoriteta kohtuullisessa ajassa virheilmoituksesta, ostaja saa vaatia virhettä vastaavaa hinnanalennusta tai purkaa kaupan, jos virhe on olennainen.

Määräajat. Jotta ostaja säilyttäisi oikeutensa vedota virheeseen, hänen on ilmoitettava virheestä kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita.

Takuut. Takuun on oltava ostajan kannalta lisäetu. Koska kuluttajansuojalain myyjän virhevastuuta koskevat säännökset ovat pakottavia, takuusitoumusten tulee antaa ostajalle paremmat oikeudet kuin laissa säädetään. Virheen seuraamukset määräytyvät lain säännösten mukaan, jollei takuehtoihin sisälly ostajan kannalta edullisempia määräyksiä. Takuuajan kuluttua umpeen myyjän virhevastuu määräytyy lain säännösten mukaan.

Tavarassa katsotaan olevan virhe, jos myyjä on antamalla takuun tai muun vastaavan sitoumuksen ottanut vastatakseen tavarain ominaisuuksista määrätyn ajan, mikäli tavara takuuajana huonontuu sitoumuksen tarkoittamassa suhteessa. Myyjä vapautuu kuitenkin virhevastuusta, jos hän saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen on johtunut tapaturmasta, tavarain vääärstä käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun, tavarassa katsotaan olevan virhe edellä mainituin edellytyksin. Myyjä vapautuu kuitenkin takuuseen perustuvasta vastuusta, jos hän on ilmoittanut ostajalle ennen kaupantekoa selkeällä tavalla, ettei vastaa takuusta.

Kuluttajapalvelussopimukset

Kuluttajansuojalain 8 luvun kuluttajapalvelussopimuksia koskevat säännökset vastaavat periaatteiltaan kuluttajankauppaa koskevia 5 luvun säännöksiä. Niissä on kuitenkin otettu huomioon palvelussopimukseen liittyvät erityispiirteet.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY

Yleistä. Kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä ehdoista on annettu 25 päivänä toukokuuta 1999 Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY, jäljempänä direktiivi. Direktiivi on annettu perustamissopimuksen sisämarkkinoiden toteuttamista koskevan 95 artiklan nojalla. Direktiivin johdanto-osan 1 kohdassa viitataan perustamissopimuksen 153 artiklan 1 ja 3 kohtaan, joiden mukaan yhteisön on myötävaikutettava korkeatasoisen kuluttajansuojan toteuttamiseen toimenpiteillä, jotka se toteuttaa 95 artiklan nojalla.

Direktiivi on niin sanottu vähimmäisdirektiivi. Direktiivin 8 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa direktiivin soveltamisalaan kuuluvia tiukempia säännöksiä varmistaakseen kuluttajansuojan korkeamman tason. Sama periaate todetaan myös muun muassa 1 artiklan 1 kohdassa ja johdanto-osan 5 ja 24 kohdassa. Direktiivin 8 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviin perustuvien oikeuksien käyttäminen ei rajoita muita oikeuksia, joihin kuluttaja voi vedota sopimukseen perustuvaa tai sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta koskevien kansallisten säännösten nojalla.

Direktiivin säännökset ovat 7 artiklan 1 kohdan mukaan kuluttajan hyväksi pakottavia siten, että sellainen sopimusehto, josta on sovittu myyjän kanssa ennen kuin virhe on saatettu myyjän tietoon ja joka rajoittaa kuluttajan direktiiviin perustuvia oikeuksia, ei sido kuluttajaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Samaa periaatetta on johdanto-osan 22 kohdan mukaan sovellettava myös sellaisiin sopimusehtoihin, joiden mukaan kuluttaja on tiennyt kaikista tavarain virheistä jo kaupantekohetkellä.

Jos sopimukseen sovellettavaksi laiksi on valittu muun kuin jäsenvaltion laki, jäsenvaltioiden on 7 artiklan 2 kohdan mukaan varmistettava, että kuluttajat eivät jää ilman direktiivin mukaista suojaa silloin, kun sopimuksella on läheinen liittymä jäsenvaltioiden alueeseen.

Direktiivin 10 artiklan mukaan kuluttajien

etuksen suojaamista tarkoittavista kieltokeinoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/27/EY liitteenä olevaa luetteloa mainitun direktiivin 1 artiklan soveltamisalaan kuuluvista direktiiveistä täydennetään lisäämällä siihen viittaus puheena olevaan direktiiviin.

Soveltamisala. Direktiivi koskee kulutustavaroiden kauppaa ja takuita. Direktiivin 1 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan kulutustavaralla tarkoitetaan irtainta esinettä, lukuun ottamatta pakkohuutokaupalla tai muutoin lain nojalla myytävää tavaraa, vettä ja kaasua, jos niitä ei pidetä kaupan tiettyinä tilavuutena tai määrättyinä määrinä ja sähköä.

Jäsenvaltiot voivat artiklan 3 kohdan mukaan säätää, että julkisessa huutokaupassa myydyt käytetyt tavarat eivät ole kulutustavaroita, jos kuluttajalla on tilaisuus osallistua kaupantekoon. Artiklan 4 kohdan mukaan myös valmistettavan tai tuotettavan kulutustavaran toimittamista pidetään direktiivissä tarkoitettuna kauppasopimuksena.

Sopimuksenmukaisuus. Direktiivin 2 artiklassa säädetään kulutustavaran sopimuksenmukaisuudesta. Artiklan 1 kohdan mukaan myyjän on luovutettava kulutustavarat kuluttajalle kauppasopimuksen mukaisina. Luovutuksen ajankohdan määrittely on jätetty kansallisen lainsäädännön varaan. Johdanto-osan 14 kohdassa todetaan lisäksi, että direktiivin viittaukset luovutuksen ajankohtaan eivät merkitse sitä, että jäsenvaltioiden olisi muutettava vaaranvastuun siirtymistä koskevia sääntöjään.

Artiklan 2 kohdan mukaan kulutustavaroiden oletetaan olevan sopimuksen mukaisia, jos:

- ne ovat myyjän niistä antaman kuvauksen mukaisia ja niillä on samat ominaisuudet kuin myyjän esittämällä näytteellä tai mallilla (a alakohta);
- ne soveltuvat siihen myyjän hyväksymään erityiseen tarkoitukseen, johon kuluttaja niitä tarvitsee (b alakohta);
- ne soveltuvat tarkoituksiin, joihin vastaavia tavaroita yleensä käytetään (c alakohta); ja
- niiden laatu ja ominaisuudet ovat sellaisia kuin vastaavilla tavaroilla tavanomaisesti on

ja joita kuluttaja voi kohtuudella edellyttää (d alakohta).

Alakohtaa sovellettaessa on otettava huomioon tavaroiden luonne ja myyjän, tuottajan tai tämän edustajan muun muassa mainoksissa ja päällyksmerkinnöissä antamat tavaroiden erityisiä ominaisuuksia koskevat julkiset maininnat.

Artiklan 4 kohdan mukaan myyjä ei kuitenkaan vastaa 2 kohdan d alakohdassa tarkoitetuista julkisista maininnoista, jos hän osoittaa, ettei hän tiennyt eikä hän kohtuudella olisi voinut tietää maininnasta. Myyjä ei myöskään vastaa julkisesta maininnasta, jos hän osoittaa, että maininta on oikaistu ennen sopimuksen tekoa tai että maininta ei ole voinut vaikuttaa kulutustavaroiden ostopäätökseen.

Artiklan 3 kohdan mukaan virhettä ei katsota olevan, jos kuluttaja sopimuksentekohetkellä tiesi tai hänen olisi kohtuudella pitänyt tietää virheestä. Virhettä ei myöskään katsota olevan, jos se on johtunut kuluttajan toimittamista aineista tai tarvikkeista.

Artiklan 5 kohdan mukaan kulutustavaran virheeseen rinnastetaan myös sen virheellisestä asennuksesta johtuva virheellisyys, jos asennus sisältyy kauppasopimukseen ja myyjä on asentanut tavaralla tai se on asennettu myyjän vastuulla. Jos tavara on tarkoitettu kuluttajan asennettavaksi ja kuluttaja on asentanut sen, kulutustavarassa on virhe, jos virheellinen asennus on johtunut asennusohjeiden puutteellisuudesta.

Kuluttajan oikeudet. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan myyjä on vastuussa kuluttajalle virheestä, joka on olemassa tavaralla luovutushetkellä. Artiklan 3 kohdan 1 alakohdan mukaan kuluttaja voi ensisijaisesti vaatia myyjää korjaamaan tai vaihtamaan tavaralla. Johdanto-osan 10 ja 12 kohdan mukaan kuluttajalla on oikeus valita, mitä oikaisu tapaa käytetään. Oikaisu on tapahduttava vastikkeetta. Tällä tarkoitetaan 4 kohdan mukaan tavaralla saattamista sopimuksen mukaiseksi ilman siitä aiheutuvia välttämättömiä kuluja. Kohdassa mainitaan erityisesti tavaralla lähetyskulut ja materiaalikustannukset.

Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen korjaamaan tavaraa tai vaihtamaan sitä, jos

se on mahdotonta tai 3 artiklan 3 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettulla tavalla epäsuhtaista. Johdanto-osan 16 kohdassa todetaan, että käytettyjen tavaroiden erityisluonteen johdosta niitä on tavallisesti mahdotonta vaihtaa. Tämän takia kuluttajalla ei yleensä ole vaihto-oikeutta käytettyjen tavaroiden kaupassa.

Virheen oikaisua pidetään epäsuhtaisena, jos siitä aiheutuu myyjälle kustannuksia, jotka ovat muuhun oikaisutapaan verrattuna kohtuuttomia. Kohtuuttomuutta arvioitaessa on otettava huomioon virheettömän tavararvo, virheen merkitys ja se, voitaisiinko virhe oikaista jollakin muulla tavalla aiheuttamatta kuluttajalle huomattavaa haittaa.

Jos kuluttajalla ei ole oikeutta vaatia tavarankorjaamista eikä vaihtamista, hänellä on 5 kohdan mukaan oikeus vaatia hinnanalennusta tai purkaa kauppa. Kuluttajalla on sama oikeus, jos myyjä ei ole suorittanut oikaisua kohtuullisessa ajassa tai aiheuttamatta kuluttajalle kohtuutonta haittaa. Jos virhe on vähäinen, kuluttajalla ei kuitenkaan ole 6 kohdan mukaan oikeutta purkaa kauppa.

Määräajat. Myyjällä on direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan 3 artiklan mukainen vastuu tavarankorjauksesta, jos virhe ilmenee kahden vuoden kuluessa tavarankorjauksesta. Artiklan tahdonvaltaisen 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että kuluttajan on ilmoitettava myyjälle virheestä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän havaitsee virheen.

Artiklan 3 kohdan mukaan tavarassa olevan virheen oletetaan olleen olemassa luovutushetkellä, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa luovutushetkestä. Tätä oletusta ei kuitenkaan sovelleta, jos toisin osoitetaan tai oletus on tavarankorjauksen virheen luonteen vastainen.

Takuut. Takuulla tarkoitetaan direktiivin 1 artiklan 2 kohdan e alakohdan mukaan myyjän tai tuottajan kuluttajalle ilman lisäkorvausta antamaa sitoumusta palauttaa kauppahinta, vaihtaa tai korjata kulutustavara taikka muulla tavalla huolehtia tavarasta, jos se ei vastaa takuuilmoituksessa tai kulutustavaraa koskevassa mainonnassa esitettyjä ominaisuuksia. Takuun on oltava 6

artiklan 1 kohdan mukaan takuun antajaa oikeudellisesti sitova.

Takuussa on artiklan 2 kohdan mukaan todettava, että takuulla ei ole vaikutusta kuluttajan kulutustavaroiden kauppaa koskevien säännösten mukaisiin oikeuksiin. Lisäksi takuussa on mainittava selkeästi takuun sisältö ja olennaiset ehdot. Samoin takuussa on mainittava sellaiset tiedot, jotka ovat tarpeen takuun nojalla esitettäviä vaatimuksia varten. Erityisesti kohdassa mainitaan tiedot takuun voimassaolajasta ja alueellisesta ulottuvuudesta. Myös takuun antajan nimi ja osoite on ilmoitettava.

Takuu on annettava 3 kohdan mukaan pyydettyä kirjallisesti tai muulla kuluttajan käytettävissä olevalla pysyvällä tavalla. Jäsenvaltio voi 4 kohdan mukaan määrätä, että takuu on laadittava yhdellä tai useammalla jäsenvaltion virallisella kielellä. Takuun pätevyyteen ei 5 kohdan mukaan vaikuta se, että takuu ei täytä artiklassa säädettyjä vaatimuksia.

Takautumisoikeus. Jos tavarassa oleva virhe johtuu tavarankorjauksen valmistajan, sopimusketjun aikaisemman myyjän tai muun välittäjän toiminnasta tai laiminlyönnistä, tavarankorjauksella on direktiivin 4 artiklan mukaan oikeus vaatia oikaisua vastuussa olevalta sopimusketjun osapuolelta. Säännös on tahdonvaltaisen, joten myyjä voi myös etukäteen luopua takautumisoikeudestaan. Takautumisoikeuden tarkempi sääntely on jätetty artiklassa kansallisen lainsäädännön varaan.

Täytäntöönpano. Jäsenvaltioiden on direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaan saatettava voimaan direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2002.

Direktiivin 9 artiklassa jäsenvaltiot veloitetaan huolehtimaan siitä, että kuluttajille annetaan tietoja direktiivin täytäntöönpanemiseksi annetusta kansallisesta lainsäädännöstä. Jäsenvaltioiden on myös tarvittaessa kannustettava elinkeinoelämän järjestöjä tiedottamaan kuluttajille heidän oikeuksistaan.

Lainsäädäntö muissa pohjoismaissa

Muiden pohjoismaiden kuluttajankauppaa koskevat direktiivin soveltamisalaan kuuluvat säännökset vastaavat keskeiseltä sisällöltään Suomen kuluttajansuojalain säännöksiä.

Ruotsissa on erilliset kuluttajankauppaa ja kuluttajapalveluksia koskevat lait (konsumentköplag, 1990:932 ja konsumenttjänstlag, 1985:716). Kauppalaain (köplag, 1990:931) säännöksiä ei sovelleta kuluttajankauppaan siltä osin kuin kuluttajankauppalaiki tulee sovellettavaksi.

Kuluttajankauppalaiki koskee myös valmistettavan tavaran tilausta, jos tilaaja ei hanki olennaista osaa materiaalista. Laki ei kuitenkaan koske sopimusta, jonka mukaan tavaran toimittajan tulee suorittaa työ tai muu palvelus, jos palvelus muodostaa pääosan hänen suoritusvelvollisuudestaan. Tällaisiin sopimuksiin sovelletaan kuluttajapalveluksia koskevaa lakia.

Ruotsin kuluttajapalveluksia koskevaa lakia sovelletaan irtaimiin esineisiin kohdistuviin työsuorituksiin. Se koskee kuitenkin irtaimen esineen valmistusta vain, jos kuluttajan on hankittava olennainen osa materiaalista.

Norjassa ei ole erillistä kuluttajankauppaa koskevaa lakia. Norjan kauppalaiki (lov om kjøp, 13.05.1988 nr. 27) sovelletaan myös kuluttajankauppaan. Kuluttajien osalta lain säännökset ovat pakottavia siten, että niistä ei voida poiketa kuluttajan vahingoksi. Kauppalaain soveltamisala on palvelussopimusten osalta rajattu samalla tavalla kuin Ruotsin kauppalaissa ja kuluttajankauppalaissa.

Norjassa valmistui jo vuonna 1993 ehdotus kuluttajankauppalaiksi (NOU 1993:27). Sen ja direktiivin pohjalta Norjan oikeusministeriössä on laadittu uusi 2 päivänä kesäkuuta 2000 päivätty ehdotus kuluttajankauppalaiksi.

Lisäksi Norjassa on kuluttajapalveluksia koskeva laki (lov om håndverkertjenester m.m. for forbrukere, 16.06.1989 nr. 63). Laki ei koske sellaisia työsuorituksia, jotka suoritetaan esineen tilauksen tai toimituksen yhteydessä, jos sopimusta kokonaisuutena on pidettävä kauppana.

Tanskassa ei ole erillisiä kuluttajankauppaa eikä kuluttajapalvelussopimuksia koskevaa lakia. Kuluttajankauppaan sovelletaan yleistä

kauppalaiki (lov om køb, 21.01.1980 nr 28). Laissa erikseen luetelluista säännöksistä ei voida poiketa kuluttajan vahingoksi. Muut säännökset ovat tahdonvaltaisia. Lisäksi laissa on vain kuluttajankauppaan sovellettavia säännöksiä. Kauppalaiki sovelletaan valmistettavien tavaroiden tilaussopimuksiin vain, jos tavaran valmistaja hankkii tarvittavat raaka-aineet.

Tanskan markkinointilakia (lov om markedsføring, 01.06.1994 nr 428) muutettiin kesäkuussa 1999 siten, että se täyttää takuiden osalta direktiivissä asetetut vaatimukset. Lain mukaan kirjalliset takuut on annettava tanskankielisinä.

Islannissa kuluttajankauppaa koskevat säännökset sisältyvät uuteen kauppalaikiin (lög um lausafjárkaup, 50/2000). Lakia valmisteltaessa on käytetty esikuvana Norjan kauppalaiki. Direktiivin mukaiset kuluttajankauppaa koskevat säännökset on tarkoitettu lisätä uuteen kauppalaikiin.

1.3. Nykytilan arviointi

Voimassa olevan lain kuluttajankauppaa koskevat säännökset täyttävät varsin pitkälti direktiivissä jäsenvaltioille asetetut vaatimukset. Useimmat direktiivin täytäntöönpanon edellyttämät lain muutokset eivät aiheuta merkittäviä muutoksia nykytilaan.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Yleistä

Esityksen tarkoituksena on panna kansallisesti täytäntöön jaksossa 1.2. selostettu direktiivi. Tarvittavat lisäykset ja tarkistukset ehdotetaan tehtäviksi kuluttajansuojalain 5, 8 ja 9 lukuun.

Direktiivin 4 artiklan tahdonvaltainen säännös myyjän takautumisoikeudesta vastaa voimassa olevaa lainsäädäntöä eikä sitä tarvitse panna erikseen täytäntöön. Kauppalaiki mukaan myyjällä on oikeus vaatia sopimusrikkomuksen perusteella hyvitystä edelliseltä myyntiportaalta. Koska kuluttajaviranomaisille, erityisesti kunnallisille kuluttajaneuvojille ja

Kuluttajavirastolle, lailla säädetyt neuvontaja valistustehtävät täyttävät 9 artiklan mukaisen tiedottamisvelvollisuuden, ei myöskään sitä tarvitse panna erikseen täytäntöön. Direktiivin 10 artikla on pantu täytäntöön rajat ylittävistä kieltomenettelyistä annetun lain (1189/2000) 1 §:n 2 momentin 10 kohdassa.

2.2. Takuut

Voimassa olevan oikeuden mukaan takuu on antajaansa oikeudellisesti sitova. Selvyyden vuoksi ehdotetaan, että kuluttajansuojalain 5 lukuun lisätään takuun sitovuutta koskeva direktiivin 6 artiklan 1 kohtaa vastaava nimenomainen säännös.

Nykyisessä laissa ei ole direktiivin mukaisia takuun muotoa ja sisältöä koskevia säännöksiä. Tällaiset säännökset ehdotetaan samoin lisättäviksi 5 lukuun.

2.3. Rajanveto kaupan ja palvelussopimusten välillä

Voimassa olevan lain mukaan valmistettavan tavaran tilausta ei pidetä kauppana, jos tilaajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista. Direktiivin mukaan valmistettavan tavaran tilausta pidetään kauppasopimuksena siitä riippumatta, kenen on toimitettava tavaran valmistamiseen tarvittava materiaali.

Ehdotuksen mukaan kuluttajansuojalain 5 luvun soveltamisalaa laajennettaisiin direktiivin mukaiseksi siten, että se koskisi myös sellaista valmistettavan tavaran tilausta, jossa tilaajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista. Direktiivin mukaisia myyjän virhevastuuta koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös tällaisiin tilaussopimuksiin.

Direktiivissä ei ole säännöksiä valmistettavan tavaran tilaajan velvollisuuksista eikä hänen sopimusrikkomuksensa seuraamuksista. Näiltä osin edellä tarkoitettuihin tilaussopimuksiin sovellettaisiin ehdotuksen mukaan edelleenkin 8 luvun säännöksiä.

2.4. Eräät määräajat

Direktiivin mukaan myyjän katsotaan olevan vastuussa tavaran virheestä, jos se ilmenee

kahden vuoden kuluessa tavaran luovutuksesta. Suomessa ei ole tällaista myyjän vastuuta rajoittavaa säännöstä sen enempää kuluttajansuojalaissa kuin kauppalaissakaan. Käytännössä tästä ei ole aiheutunut ongelmia eikä tarvetta nykytilan muuttamiseen ole havaittu. Koska kuluttajaa suojataan voimassa olevassa laissa paremmin kuin direktiivissä, lakiin ei ehdoteta tältä osin muutosta.

Direktiivin mukaan kuuden kuukauden kuluessa tavaran luovutuksesta ilmenevän virheen oletetaan olleen olemassa luovutushetkellä, jollei toisin osoiteta tai oletus ole tavaran tai virheen luonteen vastainen. Samansisältöinen säännös ehdotetaan lisättäväksi kuluttajansuojalain 5 lukuun.

2.5. Kaupan purku

Direktiivin mukaan ostajalla ei ole oikeutta purkaa kauppaa, jos virhe on vähäinen. Voimassa olevan kuluttajansuojalain mukaan ostaja saa purkaa kaupan vain, jos myyjän sopimusrikkomus on olennainen. Laki ehdotetaan muutettavaksi tältä osin direktiivin mukaiseksi.

2.6. Direktiivin valinnanvaraiset säännökset

Direktiivin mukaan jäsenvaltio voi asettaa kuluttajalle velvollisuuden ilmoittaa myyjälle virheestä määräajassa siitä, kun hän havaitsi virheen. Suomessa on perinteisesti ollut tällainen velvollisuus. Sen säilyttäminen on tärkeää erityisesti sen takia, että Suomessa ei rajoiteta myyjän virhevastuuta ajallisesti.

Direktiivissä on myös valinnanvarainen säännös, jonka mukaan jäsenvaltio voi säätää, että takuu on annettava asianomaisen jäsenvaltion kielellä. Tällaista nimenomaista velvollisuutta ei ehdoteta, koska takuu voi olla myös suullinen ja kielivaatimuksen asettaminen suulliselle ilmoitukselle on katsottu epätarkoituksenmukaiseksi.

Kolmas direktiivin valinnanvarainen säännös koskee käytetyn tavaran myyjän lyhyempää vastuu-aikaa. Tällaista vastuu-aikaa ei ehdoteta, koska myyjän vastuun enimmäisaikojia ei muutoinkaan ole

erityisesti säännely.

2.7. Direktiivin vähimmäistason ylittävä sääntely

Direktiivi on, kuten muutkin sopimusoikeudelliset kuluttajansuojadirektiivit, niin sanottu vähimmäisdirektiivi. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai säätää direktiiviä tehokkaammin kuluttajia suojaavia säännöksiä.

Suomessa vähimmäisdirektiivejä täytäntöön pantaessa on lähdetty siitä, ettei voimassa olevan lain mukaista kuluttajansuojan tasoa heikennetä perusteettomasti. Tämä on ollut myös esityksen valmistelun lähtökohtana.

Ehdotuksen merkittävin poikkeus direktiivin vähimmäistasosta koskee myyjän vastuu-aikaa. Direktiivin 5 artiklan 1 kohdan mukaan myyjän katsotaan olevan kuluttajalle vastuussa tavaran virheestä, jos se ilmenee kahden vuoden kuluessa tavaran luovutuksesta. Suomessa direktiivin mukainen säännös johtaisi yksittäistapauksissa kuluttajansuojan heikentymiseen.

Vastaavaa ajallista rajoitusta ei Suomen lainsäädännössä ole aikaisemmin ollut eikä sellaista ole myöskään voimassa olevassa kauppalaissa eikä kuluttajansuojalajeissa. Koska ostajaa ei ole tarkoituksenmukaista asettaa kuluttajansuojalajeissa huonompaan asemaan kuin kauppalaissa, direktiivin salliman myyjän vastuu-aikaa rajoittavan säännöksen lisääminen kuluttajansuojalakiin edellyttäisi myös vastaavaa muutosta kauppalakiin. Käytännössä ei tällaista muutostarvetta kuitenkaan ole havaittu. Nykyinen lainsäädäntö ei myöskään heikennä kulutustavaroiden kaupassa suomalaisten yritysten kilpailuasemaa ulkomaisiin yrityksiin nähden, koska ulkomaisiin myyjiin sovelletaan yleensä Suomen lakia silloin, kun tavaroita markkinoidaan suomalaisille kuluttajille.

Kestokulutustavaroiden piilevä virhe voi ilmetä myöhemminkin kuin kahden vuoden kuluessa tavaran luovutuksesta. On kohtuullista, että myyjä vastaa esimerkiksi ajoneuvossa, rakennusmateriaalissa tai kodinkoneessa alunperin olleesta valmistusvirheestä, vaikka virhe ilmenisi vasta yli kahden vuoden kuluttua tavaran

luovutuksesta.

Edellä mainituista syistä lakiin ei ehdoteta lisättäväksi direktiivin 5 artiklan 1 kohtaa vastaavaa myyjän virhevastuun enimmäisaikaa koskevaa säännöstä.

Voimassa olevan lain virhetilanteen määrittelyä koskevat säännökset ovat jonkin verran direktiiviä kattavammat. Ne koskevat tilanteita, joissa tavara ei vastaa laissa, asetuksessa tai viranomaisen päätöksessä asetettuja vaatimuksia sekä tilannetta, jossa ostajalle ei ole annettu tarpeellisia ohjeita tavaran asentamista, kokoonpanoa tai käyttöä varten. Näihinkään säännöksiin ei ole katsottu aiheelliseksi ehdottaa muutosta.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia julkistalouteen.

Elinkeinonharjoittajille voi aiheutua jonkin verran lisäkustannuksia ehdotetusta uudesta säännöksestä, jonka mukaan kuuden kuukauden kuluessa tavaran luovutuksesta ilmenevän virheen oletetaan olleen olemassa jo luovutushetkellä, jollei toisin osoiteta. Koska kestokulutustavaroiden kaupassa yleinen takuu merkitsee kuitenkin jo nykyisin myyjälle käännettä todistustaakkaa, mahdollisten lisäkustannusten ei arvioida muodostuvan merkittäviksi.

Elinkeinonharjoittajalle saattaa aiheutua lisäkustannuksia myös siitä, että ostajalla on ehdotuksen mukaan oikeus purkaa kauppa nykyistä useammin. Näidenkään kustannusten ei kuitenkaan arvioida muodostuvan merkittäviksi. Jonkin verran kertaluonteisia kustannuksia elinkeinonharjoittajille voi lisäksi aiheutua takuehtojen tarkistamisesta uusien säännösten mukaisiksi.

Kaikki elinkeinonharjoittajille mahdollisesti kustannuksia aiheuttavat ehdotukset perustuvat suoraan direktiiviin eikä niitä voida kansallisesti välttää.

Esitys parantaisi jossain määrin kuluttajien asemaa nykytilaan verrattuna varsinkin Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden välillä käytävässä kuluttajankaupassa.

4. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Direktiivin täytäntöönpanoa on samanaikaisesti valmisteltu kaikissa muissakin pohjoismaissa. Valmistelusta vastaavien virkamiesten kesken on järjestetty useita yhteistyökokouksia. Yhteistyöllä on pyritty saamaan pohjoismaiden lainsäädäntö keskeisiltä periaatteiltaan mahdollisimman yhdenmukaiseksi.
Oikeusministeriössä valmistellusta

ehdotuksesta pyydettiin lokakuussa 2000 lausunto kymmeneltä viranomaiselta ja yhteisöltä. Ehdotettuja lainmuutoksia pidettiin lausunnoissa yleisesti pääosiltaan kannatettavina. Elinkeinoelämän järjestöt katsoivat kuitenkin, että lakiin olisi lisättävä direktiivin mukainen myyjän vastuuajaa rajoittava säännös. Lausunnoista on tehty oikeusministeriössä tiivistelmä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Kuluttajansuojalaki

5 luku. Kuluttajankauppa

1 §. *Soveltamisala.* Pykälässä säädetään luvun soveltamisalasta. Pykälän 1 *momentti* säilyisi ennallaan. Pykälän 2 *momentilla* pantaisiin täytäntöön direktiivin 1 artiklan 4 kohta, jonka mukaan myös valmistettavan tai tuotettavan tavaran toimittamista koskevaa sopimusta pidetään direktiivissä tarkoitettuna kauppasopimuksena. Momentin mukaan kuluttajankauppaa koskevia 5 luvun säännöksiä sovelletaan lähtökohtaisesti myös valmistettavan tavaran tilaukseen siitä riippumatta, kenen on toimitettava tarveaineet.

Jos tilaajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, hänen velvollisuuksiinsa ja sopimusrikkomuksensa seuraamuksiin sovelletaan momentin mukaan kuitenkin 5 luvun 23—28 §:n sijasta vastaavia 8 luvun 23—31 §:ää. Lisäksi tällaiseen tilaukseen sovellettaisiin kuten nykyisinkin 8 luvun toimeksisaajan neuvontavelvollisuutta koskevaa 14 §:ää ja palveluksen yhteydessä aiheutuneita omaisuusvahinkoja koskevaa 32 §:ää.

Pykälän 3 *momentti* vastaa voimassa olevan pykälän 2 momenttia. Momentin sanamuotoa ehdotetaan tarkistettavaksi direktiivin 1 artiklan 3 kohdan mukaiseksi. Ehdotetun sanamuodon mukaan luvun säännöksiä ei sovelleta sellaiseen käytetyn tavaran huutokauppaan, johon ostaja voi osallistua henkilökohtaisesti. Tällaiseen huutokauppaan sovellettaisiin kuten nykyisinkin kauppalakia.

Jos ostaja ei voi osallistua henkilökohtaisesti kaupantekoon käytetyn tavaran huutokaupassa, huutokauppaan sovelletaan luvun säännöksiä kuluttajankaupasta. Lisäksi 6 luvun säännökset etämyynnistä saattavat tulla sovellettaviksi, jos huutokauppaan ei voida osallistua muutoin kuin etäviestimellä.

12 §. *Yleinen virhesäännös.* Pykälän 2

momentti koskee tilanteita, joissa tavaran ominaisuuksista ei ole erityisesti sovittu tai sopimus on tältä osin puutteellinen.

Momentin 2 kohdassa säädetään tilanteista, joissa ostaja hankkii tavaran tiettyä erityistä tarkoitusta varten. Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan b alakohta koskee tällaisia tilanteita, jos myyjä on hyväksynyt sen ostajan ilmoittaman erityisen tarkoituksen, johon tavaraa aiotaan käyttää.

Kuluttajankaupassa ostajan tulee yleensä voida luottaa siihen, että myyjä osaa arvioida, mihin tarkoituksiin tavaraa voidaan käyttää. Ehdotetun 2 kohdan mukaan ei edellytetä, että myyjä olisi nimenomaisesti hyväksynyt tiedossaan olleen ostajan käyttötarkoituksen. Jos myyjä tietää, ettei tavara sovellu aiottuun tarkoitukseen tai ei ole soveltuvuudesta varma, hänen on kohdan mukaan kerrottava tästä ostajalle ennen kaupantekoa. Jos myyjä on laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa ja sittemmin käy ilmi, että tavara ei sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen, tavarassa on 3 momentin mukaan virhe.

Momentin 3 kohtaa ehdotetaan selvyiden vuoksi täydennettäväksi säännöksellä, jonka mukaan tavaran tulee vastata myyjän siitä antamaa kuvausta. Vastaava säännös on direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa.

Pykälän 4 *momenttiin* ehdotetaan selvyiden vuoksi lisättäväksi direktiivin 2 artiklan 3 kohdan alkuosaa vastaava säännös, jonka mukaan ostaja ei voi virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tienneen kauppaa tehtäessä. Samansisältöinen säännös on nykyisin kauppalain 20 §:n 1 momentissa. Säännöksessä edellytetään, että ostaja on ollut tietoinen seikasta, johon tavaran virhe liittyy ja että hänellä on lisäksi ollut käsitys sen merkityksestä. Ehdotettu kauppalain mukainen sanamuoto saattaa joissakin tapauksissa johtaa kuluttajan kannalta edullisempaan lopputulokseen kuin direktiivissä käytetty sanamuoto "olisi kohtuudella pitänyt tietää".

Momenttiin ehdotetaan myös lisättäväksi direktiivin mainitun kohdan viimeisen sivulauseen mukainen säännös ostajan vastuusta toimittamastaan materiaalista aiheutuneesta virheestä. Sen mukaan ostaja ei voi virheenä vedota seikkaan, joka on aiheutunut hänen toimittamistaan tavarain valmistamiseen käytetyistä tarveaineista. Vastaava periaate käy ilmi kauppalaain 30 §:stä, jonka mukaan ostaja ei voi vedota tavarain virheeseen, joka johtuu ostajasta tai hänen puolelleen olevasta seikasta.

Myyjä ei kuitenkaan vapaudu ehdotuksen mukaan virhevastuusta, jos hänen puolelleen on menetelty huolimattomasti. Jos myyjä on esimerkiksi havainnut tai hänen olisi pitänyt havaita, että ostajan toimittamien tarveaineiden viallisuus, puutteellisuus tai soveltumattomuus aiottuun tarkoitukseen aiheuttaa virheen valmistettavaan tavarain, hän ei vapaudu virhevastuusta, jollei ostaja ole hyväksynyt tavarain valmistamista materiaali- ja virheistä huolimatta.

Myyjä vastaa luonnollisesti tavarain virheestä myös silloin, kun ostajan toimittamat tarveaineet ovat vaurioituneet vasta sen jälkeen, kun ne on luovutettu myyjälle.

12 a §. *Asentamisesta tai puutteellisista ohjeista johtuva virhe.* Ehdotetun uuden pykälän 1 momentti perustuu direktiivin 2 artiklan 5 kohdan 1 virkkeeseen. Jos tavara poikkeaa virheellisen asentamisen tai kokoonpanon takia laadultaan tai muilta ominaisuuksiltaan siitä, mitä voidaan katsoa sovitun, tavarain on momentin mukaan virhe.

Momentissa edellytetään, että asentaminen tai kokoonpano sisältyy tavarain kauppaa koskevaan sopimukseen. Lisäksi momentissa edellytetään, että myyjä tai joku muu hänen lukuunsa on asentanut tai kokoonpannut tavarain.

Momenttia ei sovelleta esimerkiksi silloin, kun myyjä on kaupan jälkeen eri sopimuksella sitoutunut asentamaan tai kokoamaan myymänsä tavarain. Momentti ei myöskään koske erilaisia huolto- ja korjauspalvelussopimuksia, vaikka palveluksen suorittaja olisi sitoutunut hankkimaan tarvittavat varaosat tai muut tarvikkeet. Tällaisiin sopimuksiin sovelletaan 8 luvun säännöksiä.

Voimassa olevan lain 13 §:n 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 2 momentiksi.

13 §. *Tiedot tavarainasta.* Pykälä on muotoiltu uudestaan kirjoitustavaltaan paremmin direktiivin 2 artiklan 2 kohdan d alakohtaa ja 4 kohtaa vastaavaksi. Pykälän 1 momentissa säädetään myyjän vastuusta ennen kaupantekoa annetuista tiedoista, olipa tiedot antanut myyjä tai joku muu myyjän lukuun tai aikaisemmassa myyntiportaassa.

Pykälän 2 momenttiin on lisätty direktiivin mukaiset säännökset myyjän näyttövelvollisuudesta. Ehdotetun momentin 2 kohdan mukaan myyjä ei vastaa tavarain markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa annetuista virheellisistä tiedoista, jos hän voi osoittaa, etteivät tiedot ole voineet vaikuttaa kauppaan. Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan myyjä vastaa virheestä, jos tietojen voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan.

Pykälän nykyinen 3 momentti on siirretty ehdotetun uuden 12 a §:n 2 momentiksi.

14 §. *Sellaisena kuin se on -ehto.* Direktiivin 7 artiklan 1 kohdan mukaan sellaiset myyjän kanssa ennen virheilmoitusta tehdyt sopimukset, joilla suoraan tai välillisesti rajoitetaan ostajan direktiiviin perustuvia oikeuksia, eivät sido ostajaa kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Direktiivin mukaan ostaja voi vedota tavarain virheeseen myös silloin, kun virhe ei ole olennainen. Tämän takia ehdotetaan, että pykälän 3 kohdasta poistetaan sana ”olennaisesti”. Ehdotettu muutos merkitsisi käytännössä sitä, että myyjän virhevastuu muodostuisi ehdosta huolimatta periaatteiltaan samanlaiseksi kuin, jos ehto ei olisi käytetty.

15 §. *Virheellisyyden määräävä ajankohta.* Pykälän 1 momentti on samansisältöinen kuin voimassa olevan momentin kaksi ensimmäistä virkettä. Nykyisen momentin viimeinen virke tavarain huononemisesta vaaranvastuun siirryttyä ostajalle ehdotetaan siirrettäväksi pykälän 3 momentiksi.

Pykälän 2 momentin mukaan virheen oletetaan olleen olemassa jo vaaranvastuun siirtyessä ostajalle, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa vaaranvastuun siirtymisestä. Oletamus voidaan kuitenkin

kumota osoittamalla, että virhe on syntynyt vasta vaaranvastuun siirryttyä ostajalle. Oletussääntöä ei sovelleta myöskään, jos oletus on virheen tai tavaran luonteen vastainen. Säännös perustuu direktiivin 5 artiklan 3 kohtaan.

Momentissa ehdotettu myyjän todistustaakkaa koskeva säännös poikkeaa sekä sanamuodoltaan että sisällöltään jäljempänä 15 a §:n 1 momentissa ehdotetusta todistustaakkaa koskevasta säännöksestä, joka on samansisältöinen kuin voimassa olevan lain 15 §:n 1 momentti. Viimeksi mainittua takuusta johtuvaa myyjän virhevastuuta koskevaa tavanomaista lievempää todistustaakkasäännöstä on perusteltu hallituksen esityksessä laiksi kuluttajansuojalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 360/1992 vp) lähinnä kohtuusnäkökohdilla.

Olettamus voi olla tavaran luonteen vastainen esimerkiksi silloin, kun tavaran normaali kestoikä on alle kuusi kuukautta. Virheen luonteen vastaisuudesta voi olla kysymys esimerkiksi silloin, kun havaitaan, että vika on tavanomaisen kulumisen seurauksena tai syntynyt tapaturmaisesti taikka kun havaitaan, että tavara on vahingoittunut väärän käsittelyn takia.

Pykälän 3 momentti on samansisältöinen kuin voimassa olevan pykälän 1 momentin viimeinen virke.

Pykälän nykyiset 2—4 momentti siirtyisivät uuteen 15 a §:ään. Pykälän otsikosta poistettaisiin takuuta koskeva maininta.

15 a §. *Takuun merkitys.* Ehdotettu uusi pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 15 §:n 2—4 momenttia ja se täyttää asialliselta sisällöltään direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa asetetut vaatimukset. Nykyisen säännöksen muotoilua ehdotetaan kuitenkin yksinkertaistettavaksi siten, että pykälän 1 momentissa määritellään säännöksessä tarkoitettun takuun käsite. Ehdotus ei merkitse muutosta nykytilaan.

15 b §. *Tiedot takuusta.* Pykälän 1 momentissa säädetään seikoista, joiden tulee käydä ilmi takuusta. Momentti perustuu direktiivin 6 artiklan 2 kohtaan.

Momentin 1 kohdan mukaan takuusta on selkeästi käytävä ilmi takuun sisältö. Erityisesti on mainittava, että ostajalla on

takuusta huolimatta hänelle lain mukaan kuuluvat oikeudet ja ettei takuulla rajoiteta näitä oikeuksia. Esimerkiksi takuun päätyessä vastuu tavaran virheestä ei pääty automaattisesti, vaan määräytyy lain säännösten nojalla. Pykälän 1 momentin 2 kohdan mukaan takuusta on selkeästi käytävä ilmi takuun antaja, takuun voimassaoloaika ja -alue sekä muut takuuseen perustuvien vaatimusten esittämisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Pykälän 2 momentin mukaan takuu on ostajan pyynnöstä annettava kirjallisesti tai sähköisesti. Momentti perustuu direktiivin 6 artiklan 3 kohtaan. Säännöksen tarkoituksena on, että ostaja saa tiedot takuun ehtoista siten, että ne voidaan säilyttää ja että ostaja voi tarvittaessa vedota niihin. Sähköisesti annettavat tiedot on momentin mukaan toimitettava ostajalle siten, että niitä ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että ne säilyvät ostajan saatavilla. Tältä osin säännös on samansisältöinen kuin 6 luvun 14 §:n 1 momentti, joka perustuu kuluttajansuojasta etäsopimuksissa annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY 5 artiklaan.

Selvyyden vuoksi ehdotetaan, että pykälän 3 momentiksi otetaan direktiivin 6 artiklan 5 kohdan mukainen säännös, jonka mukaan takuu sitoo myyjää, vaikka se ei täyttäisi sille tässä pykälässä asetettuja vaatimuksia. Ehdotus ei merkitse muutosta nykytilaan.

16 §. *Virheilmoitus.* Pykälän 1 momentin mukaan ostaja menettää kuten nykyisinkin oikeutensa vedota tavaran virheeseen, jollei hän ilmoita siitä myyjälle kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Momenttia ehdotetaan täydennettäväksi direktiivin 5 artiklan 2 kohtaa vastaavalla säännöksellä, jonka mukaan virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja tosiasiallisesti havaitsi virheen. Muutos ei rajoita ostajan nykyistä oikeutta vedota virheeseen kohtuullisen ajan kuluessa.

18 §. *Virheen oikaisu.* Pykälän 1 momentissa säädetään myyjän velvollisuudesta täyttää sopimus korjaamalla virheellinen tavara tai toimittamalla virheetön tavara. Direktiivin johdanto-osan 10 ja 12 kohdassa korostetaan

kuluttajan oikeutta itse päättää, mitä oikaisutapaa käytetään. Vaikka ostajalla periaatteessa jo nykyisin on oikeus valita, kumpaa momentissa tarkoitettua oikaisutapaa käytetään, ehdotetaan selvyyden vuoksi, että momenttiin lisätään nimenomainen säännös ostajan valintoikeudesta.

Lisäksi ehdotetaan, että momenttia täydennetään direktiivin 3 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukaisella säännöksellä siitä, että virhe on oikaistava kohtuullisessa ajassa ja aiheuttamatta ostajalle olennaista haittaa. Kohtuullista aikaa ja ostajalle aiheutuvaa haittaa arvioitaessa on direktiivin mukaisesti otettava huomioon muun muassa tavaran laatu ja se tarkoitus, jota varten ostaja on tavaran hankkinut.

Direktiivin 3 artiklan 3 kohdan 1 alakohdan mukaan myyjällä ei ole oikaisuvelvollisuutta, jos sen täyttäminen on mahdotonta. Momenttiin ehdotetaan direktiivin täytäntöön panemiseksi lisättäväksi kauppalain 23 §:n 1 momentissa käytettyä ilmaisua vastaava säännös siitä, että myyjä ei ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos sille on este, jota hän ei kykene voittamaan.

Voimassa olevan lain mukaan myyjä voi lisäksi kieltäytyä virheen oikaisemisesta myös silloin, kun siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa. Direktiivin mainitun alakohdan mukaan myyjä ei ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos se on epäsuhtaista. Oikaisua pidetään epäsuhtaisena vain, jos siitä aiheutuu myyjälle vaihtoehdoiseen oikaisutapaan verrattuna kohtuuttomia kustannuksia. Tämän takia momentista ehdotetaan poistettavaksi maininta kohtuuttomasta haitasta.

Kustannusten kohtuuttomuutta arvioitaessa on ehdotuksen mukaan erityisesti otettava huomioon virheen merkitys ja tavaran arvo sopimuksen mukaisessa kunnossa sekä se, voitaisiinko oikaisu suorittaa jollakin vaihtoehdoisella tavalla aiheuttamatta ostajalle huomattavaa haittaa. Näiltä osin momentin sanamuoto perustuu direktiivin 3 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan luetelmakohtiin.

19 §. *Hinnanalennus ja kaupan purku.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi direktiivin 3 artiklan 5 kohdan 2 luetelmakohtaan

mukainen säännös ostajan oikeudesta vaatia hinnanalennusta tai purkaa kauppa muun muassa silloin, kun myyjä ei ole suorittanut oikaisua aiheuttamatta ostajalle huomattavaa haittaa.

Voimassa olevan lain mukaan ostajalla on oikeus purkaa kauppa vain, jos myyjän sopimusrikkomus on olennainen. Ehdotetun 2 kohdan mukaan ostaja ei saa purkaa kauppaa, jos tavaran virhe on vähäinen. Kohdan uusi sanamuoto perustuu direktiivin 3 artiklan 6 kohtaan.

Kaupan purkaminen tulisi ehdotuksen mukaan kysymykseen nykyistä useammin. Virheen vähäisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon virheen kokonaismerkitys ostajalle. Virhettä voidaan pitää vähäisenä esimerkiksi silloin, kun se on helposti ja nopeasti korjattavissa. Myös erilaiset pintaviat voivat olla luonteeltaan vähäisiä ja niiden merkitys voi olla ostajalle kaupan kokonaisuus huomioon ottaen vähäinen.

29 §. *Kauppalain soveltaminen.* Pykälässä luetellaan ne kauppalain säännökset, jotka eivät koske kuluttajankauppaa. Momenttiin ehdotetun lisäyksen mukaan myöskään kauppalain 19 §:n 2 momentin ja 37 §:n 2 momentin käytetyn tavaran huutokauppaa koskevia säännöksiä ei sovellettaisi luvun soveltamisalaan kuuluvaan huutokauppaan.

29 a §. *Lakiviittauksia koskeva rajoitus kuluttajankaupassa.* Direktiivin 7 artiklan 2 kohtaan perustuvassa pykälässä rajoitetaan osapuolten oikeutta sopia kuluttajankauppaan sovellettavasta laista niin sanotulla lakiviittauksella. Pykälää sovelletaan, jos sopimukseen sovellettaisiin lakiviittauksen puuttuessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, jäljempänä ETA-valtio, voimassa olevia säännöksiä kuluttajankaupasta. Vastaavia lakiviittauksen vaikutuksia rajoittavia säännöksiä on kuluttajansuojalain 4 luvun 5 §:ssä ja 6 luvun 19 §:ssä.

Sopimukseen sovellettavasta laista määrätään Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisessä yleissopimuksessa (Rooman yleissopimus, SopS 30/1999). Yleissopimus tuli Suomen osalta voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1999.

Jos kuluttajankauppaan tulisi ilman lakiviittauksia sovellettavaksi jonkun ETA-valtion laki, sellaisella lakiviittauksella, joka osoittaa

muuhun kuin ETA-valtioon, olisi vain rajoitettu vaikutus. Sillä ei voitaisi pykälän mukaan syrjäyttää kuluttajankauppaa koskevia kyseisen ETA-valtion säännöksiä, jos niissä suojataan ostajaa tehokkaammin kuin sen valtion laissa, johon lakiviittaus on tehty.

31 §. *Aikaisemman myyntiportaalan virhevastuu.* Direktiivi ei koske aikaisemman myyntiportaalan virhevastuuta. Yhdenmukaisuuden vuoksi pykälän 3 momentissa olevaa ostajan virheilmoitukselle säädettyä määräaikaä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi samalla tavalla kuin 16 §:n 1 momentissa ehdotettua myyjän virhevastuuta koskevaa määräaikaä.

Ostaja voi ehdotuksen mukaan aina tehdä virheilmoituksen myös aikaisemmalle myyntiportaalle kahden kuukauden kuluessa siitä, kun hän havaitsi virheen. Jos aikaisempaan myyntiportaaseen kuuluva elinkeinonharjoittaja on saanut myöhemmältä myyntiportaalta ehdotetun määräajan kuluessa tiedon ostajan virheilmoituksesta, ostaja säilyttää oikeutensa myös tähän aikaisempaan elinkeinonharjoittajaan nähden.

8 luku. **Eräät kuluttajapalvelussopimukset**

1 §. *Luvun soveltamisala.* Lakiehdotuksen 5 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan valmistettavan tavaran tilaukseen sovelletaan direktiivin mukaisesti lähtökohtaisesti 5 luvun säännöksiä kuluttajankaupasta. Tämän

takia irtaimen esineen valmistaminen ehdotetaan poistettavaksi pykälän 1 momentissa määritellystä 8 luvun soveltamisalasta.

15 §. *Virheellisuuden määräävä ajankohta ja takuu.* Pykälän otsikko ja 2 momentissa oleva viittaus 5 luvun takuuta koskeviin säännöksiin muutettaisiin 5 luvun uuden pykäläajan mukaiseksi.

9 luku. **Taloelementtien kauppa ja rakennusurakka**

15 §. *Virheellisuuden määräävä ajankohta ja takuu.* Pykälän otsikko ja viittaus 5 luvun virheellisuuden määräävää ajankohtaa ja takuuta koskeviin säännöksiin on muutettaisiin 5 luvun uuden pykäläajan mukaiseksi.

2. Voimaantulo

Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukainen täytäntöönpano-aika päättyy 1 päivänä tammikuuta 2002. Tämän takia ehdotetaan, että laki tulisi voimaan mainittuna päivänä.

Ehdotettuja sopimussuhdetta koskevia säännöksiä sovellettaisiin lain voimaantulon jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotukset***1.****Laki****kuluttajansuojalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 5 luvun 1 §, 12 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta sekä 4 momentti, 13 §, 14 §:n 3 kohta, 15 §, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 ja 29 § ja 31 §:n 3 momentti sekä 8 luvun 1 §:n 1 momentti ja 15 §:n otsikko ja 2 momentti sekä 9 luvun 15 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 16/1994, ja

lisätään 5 lukuun, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 16/1994, uusi 12 a, 15 a, 15 b ja 29 a § seuraavasti:

5 luku

Kuluttajankauppa

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavarankauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja. Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavarana tilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin tämän luvun 23—28 §:n sijasta vastaavasti 8 luvun 23—31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään. Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta käytetyn tavarana huutokauppaan, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtai-

sesti.

12 §

Yleinen virhesäännös

Jos ei muuta voida katsoa sovitun, tavarana tulee:

2) soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavara ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen;

3) olla myyjän siitä antaman kuvauksen mukainen ja vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin;

Jos tavara poikkeaa siitä, mitä 1—3 momentissa säädetään, siinä on virhe. Ostaja

ei kuitenkaan saa virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tienneen kauppaa tehtäessä. Ostaja ei myöskään saa virheenä vedota seikkaan, joka johtuu hänen toimittamistaan tavaran valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, paitsi jos myyjän puolella on menetelty huolimattomasti.

12 a §

Asentamisesta tai puutteellisista ohjeista johtuva virhe

Jos tavaran asentaminen tai kokoonpano sisältyy kauppaa koskevaan sopimukseen ja tavaran on asentanut myyjä tai joku muu hänen lukuunsa, tavarassa on niin ikään virhe, jos se poikkeaa virheellisen asentamisen tai kokoonpanon takia siitä, mitä 12 §:ssä säädetään.

Tavarassa on myös virhe, jos sen yhteydessä ei luovuteta ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavaran asentamista, kokoonpanoa, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten.

13 §

Tiedot tavarasta

Tavarassa on myös virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja tavaran ominaisuuksista tai käytöstä, jotka myyjä tai joku muu aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun on antanut tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.

Myyjä ei kuitenkaan vastaa 1 momentissa tarkoitettusta virheestä, jos hän osoittaa, että:

- 1) hän ei ollut eikä hänen olisi pitänytkaan olla selvillä annetuista tiedoista;
- 2) tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan; tai
- 3) tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu.

14 §

Sellaisena kuin se on -ehto

Jos tavara on myyty "sellaisena kuin se on" tai samankaltaista yleistä varaumaa käyttäen, siinä katsotaan kuitenkin olevan virhe, jos:

3) tavara on huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioon ottaen on ollut perusteltua aihetta edellyttää.

15 §

Virheellisyyden määrävä ajankohta

Tavaran virheellisyyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuusltaan vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin.

Virheen oletetaan olleen olemassa vaaranvastuun siirtyessä ostajalle, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavaran luonteen vastainen.

Jos tavara huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.

15 a §

Takuun merkitys

Jos myyjä on sitoutunut vastaamaan tavaran käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (*takuu*), tavarassa katsotaan olevan virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu takuussa tarkoitettulla tavalla. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavaran vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun, tavarassa katsotaan tällöinkin olevan virhe 1 momentissa mainituin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaassa antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta.

15 b §

Tiedot takuusta

Takuusta on selkeästi käytävä ilmi:

1) takuun sisältö sekä se, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet, ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia; sekä

2) takuun antaja, voimassaoloaika ja -alue sekä muut takuuseen perustuvien vaatimusten esittämisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Ostajan pyynnöstä takuu on annettava kirjallisesti tai sähköisesti siten, että tietoja ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että ne säilyvät ostajan saatavilla.

Ostajalla on oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

16 §

Virheilmoitus

Ostaja ei saa vedota tavarán virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen, ja se voidaan tehdä myös elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavarán ominaisuuksista.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus valintansa mukaan vaatia, että myyjä korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavarán. Tällainen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia tai olennaista haittaa. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys ja tavarán arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen, sekä se, voidaanko

oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle huomattavaa haittaa.

19 §

Hinnanalennus ja kaupan purku

Jollei virheen korjaaminen tai virheettömän tavarán toimittaminen tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta 18 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ostaja saa:

1) vaatia virhettä vastaavaa hinnanalennusta; tai

2) purkaa kaupan, paitsi jos virhe on vähäinen.

29 §

Kauppalain soveltaminen

Kauppalain (355/1987) säännöksiä sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei johdu muuta. Tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä kauppalain 13 §:n 3 momentissa, 15, 20 §:n 2 ja 3 momentissa, 24, 31 ja 35 §:ssä, 39 §:n 2 momentissa, 47 §:ssä, 49 §:n 3 momentissa, 57 §:n 2 momentissa, 58 ja 60 §:ssä, 63 §:n 1 momentissa ja 73 §:n 2 momentissa säädetään. Mitä kauppalain 19 §:n 2 momentissa ja 37 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan huutokauppaan. Mitä kauppalain 68 ja 69 §:ssä säädetään myyjän oikeudesta korvaukseen hinnanerosta, ei sovelleta tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan. Mitä kauppalain 76 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta ostajan ollessa huolenpitovelvollinen. Myyjällä ei kauppalain 75—78 §:n nojalla ole oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:ssä säädetään.

29 a §

Lakiviittauksia koskeva rajoitus kuluttajankaupassa

Lakiviittauksella, jonka perusteella sopimukseen sovelletaan Euroopan talousalueen

ulkopuolisen valtion lakia, ei voida syrjäyttää Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa voimassa olevia, lakiviittauksen puuttuessa sovellettavia säännöksiä kuluttajankaupasta, jos niissä suojataan ostajaa tehokkaammin kuin lakiviittauksen perusteella sovellettavassa laissa.

31 §

Aikaisemman myyntiportaalle virhevastuu

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia 1 momentin nojalla, jollei hän ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalle tehdystä virheilmoituksesta 16 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa, ja hänellä oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe.

8 luku

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat vas-

— — — — —
 tikkeellisiä palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (*toimeksisaaja*) suorittaa kuluttajalle (*tilaaja*) ja joiden sisältönä on irtaimeen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Tietyistä urakkasopimuksista säädetään kuitenkin jäljempänä 9 luvussa.

15 §

Virheellisuuden määräävä ajankohta ja takuu

— — — — —
 Palvelusta koskevaan takuuseen sovelletaan vastaavasti, mitä 5 luvun 15 a ja 15 b §:ssä säädetään.

9 luku

Taloelementtien kauppa ja rakennusurakka

15 §

Virheellisuuden määräävä ajankohta ja takuu

Mitä 5 luvun 15, 15 a tai 15 b §:ssä säädetään, sovelletaan vastaavasti, kun kysymyksessä on tässä luvussa tarkoitettu sopimus.

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa ollutta lakia.

Helsingissä 8 päivänä kesäkuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Oikeusministeri *Johannes Koskinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

kuluttajansuojalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä tammikuuta 1978 annetun kuluttajansuojalain (38/1978) 5 luvun 1 §, 12 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta sekä 4 momentti 13 §, 14 §:n 3 kohta, 15 §, 16 §:n 1 momentti, 18 §:n 1 momentti, 19 ja 29 § ja 31 §:n 3 momentti sekä 8 luvun 1 §:n 1 momentti ja 15 §:n otsikko ja 2 momentti sekä 9 luvun 15 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 16/1994, ja *lisätään* 5 lukuun, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 16/1994, uusi 12 a, 15 a, 15 b ja 29 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 luku

Kuluttajankauppa

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavaran kauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta, kun käytetty tavara myydään huutokaupassa.

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat tavaran kauppaa, jossa myyjänä on elinkeinonharjoittaja ja ostajana kuluttaja.

Tämän luvun säännöksiä sovelletaan myös valmistettavan tavaran tilaukseen. Jos ostajan on toimitettava olennainen osa tarveaineista, tilaukseen sovelletaan kuitenkin tämän luvun 23—28 §:n sijasta vastaavasti 8 luvun 23—31 §:ää. Tällaiseen tilaukseen sovelletaan lisäksi, mitä 8 luvun 14 ja 32 §:ssä säädetään.

Tämän luvun säännöksiä ei sovelleta käytetyn tavaran huutokauppaan, jos ostaja voi osallistua kaupantekoon henkilökohtaisesti.

12 §

Yleinen virhesäännös

Jos ei muuta voida katsoa sovitun, tavarän tulee:

2) soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta ja ostajalla on ollut perusteltua aihetta luottaa myyjän asiantuntemukseen ja arviointiin;

3) vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin;

Jos tavara poikkeaa siitä, mitä 1—3 momentissa säädetään, siinä on virhe.

Jos ei muuta voida katsoa sovitun, tavarän tulee:

2) soveltua siihen erityiseen tarkoitukseen, johon tavaraa oli tarkoitus käyttää, jos myyjän on kaupantekohetkellä täytynyt olla selvillä tästä tarkoituksesta *eikä hän ole ennen kaupantekoa ilmoittanut ostajalle, että tavara ei mahdollisesti sovellu aiottuun käyttötarkoitukseen;*

3) olla myyjän siitä antaman kuvauksen mukainen ja vastata ominaisuuksiltaan sitä, mihin myyjä on viitannut esittämällä näytteen tai mallin;

Jos tavara poikkeaa siitä, mitä 1—3 momentissa säädetään, siinä on virhe. *Ostaja ei kuitenkaan saa virheenä vedota seikkaan, josta hänen täytyy olettaa tienneen kauppaa tehtäessä. Ostaja ei myöskään saa virheenä vedota seikkaan, joka johtuu hänen toimittamistaan tavarän valmistamiseen käytetyistä tarveaineista, paitsi jos myyjän puolella on menetelty huolimattomasti.*

12 a §

Asentamisesta tai puutteellisista ohjeista johtuva virhe

Jos tavarän asentaminen tai kokoonpano sisältyy kauppaa koskevaan sopimukseen ja tavarän on asentanut myyjä tai joku muu hänen lukuunsa, tavarassa on niin ikään virhe, jos se poikkeaa virheellisen asentamisen tai kokoonpanon takia siitä, mitä 12 §:ssä säädetään.

Tavarassa on myös virhe, jos sen yhteydessä ei luovuteta ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavarän asentamista, kokoonpanoa, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten.

13 §

Tiedot tavarasta

Tavarassa on myös virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja *tavarän ominaisuuksista tai käytöstä, jotka myyjä tai joku muu aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun on antanut tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa.*

Myyjä ei kuitenkaan vastaa 1 momentissa

13 §

Tiedot tavarasta

Tavarassa on myös virhe, jos se ei vastaa niitä tietoja, jotka myyjä on antanut tavarän ominaisuuksista tai käytöstä tavaraa markkinoitaessa tai muuten ennen kaupantekoa ja joiden voidaan olettaa vaikuttaneen kauppaan.

Tavarassa on myös virhe, jos se ei vastaa

1....1..5.

sellaisia 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, joita joku muu kuin myyjä on aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun ennen kaupantekoa antanut tavaraa markkinoitaessa. Tavaraa ei kuitenkaan pidetä virheellisenä, jos tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu. Myyjä ei vastaa tässä momentissa tarkoitettusta virheestä myöskään, jos hän ei ollut eikä hänen olisi pitänytkään olla selvillä annetuista tiedoista.

Tavarassa on niin ikään virhe, jos sen yhteydessä ei luovuteta ostajalle sellaisia ohjeita, jotka ovat tarpeen tavarantoimituksesta, kokoonpanosta, käyttöä, hoitoa tai säilytystä varten.

14 §

Sellaisena kuin se on -ehto

Jos tavara on myyty "sellaisena kuin se on" tai samankaltaista yleistä varaumaa käyttäen, siinä katsotaan kuitenkin olevan virhe, jos:

3) tavara on *olennaisesti* huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioon ottaen on ollut perusteltua aihetta edellyttää.

15 §

Virheellisyyden määräävä ajankohta ja takuun merkitys

Tavarantoimituksen virheellisyyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin. *Jos tavara huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.*

Jos myyjä on antamalla takuun tai 1...1..5.

tarkoitettusta virheestä, jos hän osoittaa, että:

1) *hän ei ollut eikä hänen olisi pitänytkään olla selvillä annetuista tiedoista;*

2) *tiedot eivät ole voineet vaikuttaa kauppaan; tai*

3) *tiedot on ajoissa selkeällä tavalla oikaistu.*

14 §

Sellaisena kuin se on -ehto

Jos tavara on myyty "sellaisena kuin se on" tai samankaltaista yleistä varaumaa käyttäen, siinä katsotaan kuitenkin olevan virhe, jos:

3) tavara on huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioon ottaen on ollut perusteltua aihetta edellyttää.

15 §

Virheellisyyden määräävä ajankohta

Tavarantoimituksen virheellisyyttä on arvioitava sen perusteella, millainen tavara on ominaisuuksiltaan vaaranvastuun siirtyessä ostajalle. Myyjä vastaa virheestä, joka tavarassa on ollut tänä ajankohtana, vaikka virhe ilmeni vasta myöhemmin.

Virheen oletetaan olleen olemassa vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, jos se ilmenee kuuden kuukauden kuluessa tästä ajankohdasta, jollei toisin osoiteta tai oletus ole virheen taikka tavarantoimituksen luonteen vastainen.

Jos tavara huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, tavarassa katsotaan olevan virhe, jos huononeminen johtuu myyjän sopimusrikkomuksesta.

vastaavanlaisen sitoumuksen ottanut vastatakseen tavarán käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan, tavarassa katsotaan olevan virhe, mikäli tavara tänä aikana huonontuu sitoumuksen tarkoittamassa suhteessa. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavarán vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun tai muun 2 momentissa tarkoitetun sitoumuksen on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun, tavarassa katsotaan tällöinkin olevan virhe 2 momentissa mainituin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaan antaman sitoumuksen perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Takuu tai muu 2 momentissa tarkoitettu sitoumus ei rajoita tässä laissa säädettyä virhevastuuta.

15 a §

Takuun merkitys

Jos myyjä on sitoutunut vastaamaan tavarán käyttökelpoisuudesta tai muista ominaisuuksista määrätyn ajan (takuu), tavarassa katsotaan olevan virhe, jos tavara tänä aikana huonontuu takuussa tarkoitetulla tavalla. Virhevastuuta ei kuitenkaan synny, jos myyjä saattaa todennäköiseksi, että huonontuminen johtuu tapaturmasta, tavarán vääränlaisesta käsittelystä tai muusta ostajan puolella olevasta seikasta.

Jos takuun on antanut joku muu kuin myyjä aikaisemmassa myyntiportaassa tai myyjän lukuun, tavarassa katsotaan tällöinkin olevan virhe 1 momentissa mainituin edellytyksin. Myyjä ei kuitenkaan vastaa aikaisemman myyntiportaan antaman takuun perusteella virheestä, josta hän ei muuten tämän luvun nojalla olisi vastuussa, jos myyjä osoittaa ilmoittaneensa asiasta ostajalle selkeällä tavalla ennen kaupantekoa.

Takuu ei rajoita tässä laissa säädettyä

virhevastuuta.

15 b §

Tiedot takuusta

Takuusta on selkeästi käytävä ilmi:

1) takuun sisältö sekä se, että ostajalla on lain mukaiset oikeudet, ja että takuulla ei rajoiteta näitä oikeuksia; sekä

2) takuun antaja, voimassaoloaika ja -alue sekä muut takuuseen perustuvien vaatimusten esittämisen kannalta tarpeelliset tiedot.

Ostajan pyynnöstä takuu on annettava kirjallisesti tai sähköisesti siten, että tietoja ei voida yksipuolisesti muuttaa ja että ne säilyvät ostajan saatavilla.

Ostajalla on oikeus vedota takuuseen, vaikka se ei täyttäisi tässä pykälässä säädettyjä vaatimuksia.

16 §

Virheilmoitus

Ostaja ei saa vedota tavaran virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan myös tehdä elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavaran ominaisuuksista.

16 §

Virheilmoitus

Ostaja ei saa vedota tavaran virheeseen, ellei hän ilmoita virheestä myyjälle kohtuullisessa ajassa siitä, kun hän havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita. Virheilmoitus voidaan *kuitenkin aina tehdä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun ostaja havaitsi virheen, ja se voidaan tehdä myös elinkeinonharjoittajalle, joka on välittänyt kaupan myyjän lukuun tai sitoutunut vastaamaan tavaran ominaisuuksista.*

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus vaatia, että myyjä korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavaran ilman että ostajalle aiheutuu siitä kustannuksia. Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia tai kohtuutonta haittaa.

18 §

Virheen oikaisu

Ostajalla on oikeus *valintansa mukaan* vaatia, että myyjä korjaa virheen tai toimittaa virheettömän tavaran. *Tällainen oikaisu on suoritettava kohtuullisessa ajassa ja siten, ettei ostajalle aiheudu siitä kustannuksia tai olennaista haittaa.* Myyjä ei kuitenkaan ole velvollinen oikaisemaan virhettä, jos siihen on este, jota hän ei voi voittaa, tai siitä aiheutuisi hänelle kohtuuttomia kustannuksia. *Tässä tulee erityisesti ottaa huomioon virheen merkitys ja tavaran arvo, jos se olisi sopimuksen mukainen, sekä se, voidaanko*

1....1..5.

oikaisu suorittaa muulla tavalla aiheuttamatta ostajalle huomattavaa haittaa.

19 §

Hinnanalennus ja kaupan purku

Jollei virheen korjaaminen tai virheettömän tavaran toimittaminen tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja on ilmoittanut virheestä, ostaja saa:

- 1) vaatia virhettä vastaavaa hinnanalennusta; tai
- 2) purkaa kaupan, jos sopimusrikkomus on olennainen.

29 §

Kauppalain soveltaminen

Kauppalain (355/87) säännöksiä sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei johdu muuta. Tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä kauppalain 13 §:n 3 momentissa, 15, 20 §:n 2 ja 3 momentissa, 24, 31 ja 35 §:ssä, 39 §:n 2 momentissa, 47 §:ssä, 49 §:n 3 momentissa, 57 §:n 2 momentissa, 58 ja 60 §:ssä, 63 §:n 1 momentissa ja 73 §:n 2 momentissa säädetään. Mitä kauppalain 68 ja 69 §:ssä säädetään myyjän oikeudesta korvaukseen hinnanerosta, ei sovelleta tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan. Mitä kauppalain 76 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta ostajan ollessa huolenpitovelvollinen. Myyjällä ei kauppalain 75—78 §:n nojalla ole oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:n nojalla.

1...1..5.

19 §

Hinnanalennus ja kaupan purku

Jollei virheen korjaaminen tai virheettömän tavaran toimittaminen tule kysymykseen taikka jollei tällaista oikaisua suoriteta 18 §:ssä tarkoitettulla tavalla, ostaja saa:

- 1) vaatia virhettä vastaavaa hinnanalennusta; tai
- 2) purkaa kaupan, paitsi jos virhe on vähäinen.

29 §

Kauppalain soveltaminen

Kauppalain (355/1987) säännöksiä sovelletaan tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan siltä osin kuin tämän lain säännöksistä ei johdu muuta. Tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä kauppalain 13 §:n 3 momentissa, 15, 20 §:n 2 ja 3 momentissa, 24, 31 ja 35 §:ssä, 39 §:n 2 momentissa, 47 §:ssä, 49 §:n 3 momentissa, 57 §:n 2 momentissa, 58 ja 60 §:ssä, 63 §:n 1 momentissa ja 73 §:n 2 momentissa säädetään. Mitä kauppalain 19 §:n 2 momentissa ja 37 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta tämän luvun soveltamisalaan kuuluvaan huutokauppaan. Mitä kauppalain 68 ja 69 §:ssä säädetään myyjän oikeudesta korvaukseen hinnanerosta, ei sovelleta tässä luvussa tarkoitettuun kauppaan. Mitä kauppalain 76 §:n 2 momentissa säädetään, ei sovelleta ostajan ollessa huolenpitovelvollinen. Myyjällä ei kauppalain 75—78 §:n nojalla ole oikeutta suurempaan korvaukseen kuin tämän luvun 28 §:ssä säädetään.

29 a §

*Lakiviittauksia koskeva rajoitus
kuluttajankaupassa*

Lakiviittauksella, jonka perusteella sopimukseen sovelletaan Euroopan talousalueen

ulkopuolisen valtion lakia, ei voida syrjäyttää Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa voimassa olevia, lakiviittauksen puuttuessa sovellettavia säännöksiä kuluttajankaupasta, jos niissä suojataan ostajaa tehokkaammin kuin lakiviittauksen perusteella sovellettavassa laissa.

31 §

Aikaisemman myyntiportaalle virhevastuu

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia 1 momentin nojalla, jollei hän ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalle tehdystä virheilmoituksesta kohtuullisessa ajassa siitä, kun ostaja havaitsi virheen tai hänen olisi pitänyt se havaita ja hänellä oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin *tämän momentin estämättä* vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti taikka jos kysymyksessä on 16 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe.

Ostaja menettää oikeutensa esittää vaatimuksia 1 momentin nojalla, jollei hän ilmoita virheestä elinkeinonharjoittajalle tai tämä saa tietoa myöhemmälle myyntiportaalle tehdystä virheilmoituksesta *16 §:n 1 momentissa säädettyssä ajassa*, ja hänellä oli käytettävissään vaatimuksen esittämiseksi tarvittavat tiedot elinkeinonharjoittajasta. Ostaja saa kuitenkin vedota virheeseen, jos elinkeinonharjoittaja, johon vaatimus kohdistuu, on menetellyt törkeän huolimattomasti tai kunnianvastaisesti ja arvottomasti, taikka jos kysymyksessä on 16 §:n 2 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu virhe.

8 luku

Eräät kuluttajapalvelussopimukset

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (*toimeksisaaja*) suorittaa kuluttajalle (*tilaaja*) ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus *taikka irtaimen esineen valmistaminen*. Tietyistä urakkasopimuksista säädetään kuitenkin jäljempänä 9 luvussa.

15 §

Virheellisuuden määräävä ajankohta ja
1....1..5.

1 §

Luvun soveltamisala

Tämän luvun säännökset koskevat vastikkeellisia palveluksia, joita elinkeinonharjoittaja (*toimeksisaaja*) suorittaa kuluttajalle (*tilaaja*) ja joiden sisältönä on irtaimen esineeseen, rakennukseen, muuhun rakennelmaan tai kiinteään omaisuuteen kohdistuva työ tai muu suoritus. Tietyistä urakkasopimuksista säädetään kuitenkin jäljempänä 9 luvussa.

15 §

Virheellisuuden määräävä ajankohta ja

takuun merkitys

takuu

Palvelusta koskevaan takuuseen tai vastaavanlaiseen sitoumukseen sovelletaan vastaavasti, mitä 5 luvun 15 §:n 2—4 momentissa säädetään.

Palvelusta koskevaan takuuseen tai vastaavanlaiseen sitoumukseen sovelletaan vastaavasti, mitä 5 luvun 15 a ja 15 b §:ssä säädetään.

9 luku

Taloelementtien kauppa ja rakennusurakka

15 §

*Virheellisuuden määräävä ajankohta ja
takuun merkitys*

Mitä 5 luvun 15 §:ssä säädetään, sovelletaan vastaavasti, kun kysymyksessä on tässä luvussa tarkoitettu sopimus.

15 §

*Virheellisuuden määräävä ajankohta ja
takuu*

Mitä 5 luvun 15, 15 a ja 15 b §:ssä säädetään, sovelletaan vastaavasti, kun kysymyksessä on tässä luvussa tarkoitettu sopimus.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin
sopimuksiin sovelletaan lain voimaan
tullessa voimassa ollutta lakia.*
